

K:

Statens
Kunstfond

VORES SMYKKER

Lån af Statens Kunstfonds smykker

SMYKKER I FUNKTION

Med en nålepude på fingeren er der gode chancer for at få nysgerrige spørgsmål.

Monteret på en enkel fingerring stikker knappenåle op fra en blød pude af sammenvævet, kulørt nylonstrømpe. Smykket hedder *Found on the Floor*, og kunstneren Helen Clara Hemsley har skabt det af tekstilrester opsamlet fra gulvet.

Nålepuden minder måske om møjsommeligt arbejde med nål og tråd og uventede stik i fingrene. Måske skal titlen *Found on the Floor* antyde, at noget er blevet glemt eller tabt eller være en påmindelse om værdierne i de farvestrålende afklip, vi vader rundt i – konkret eller billedligt talt.

Ringene er et af de mere end 360 tankevækkende smykker, som kan lånes af Staten.

I modsætning til samlinger, hvor genstandene er indsamlet af et museum, og vises i udvalg på en udstilling eller måske kun sjældent bliver taget frem for at blive studeret af forskere, er Statens Kunstfonds samling af smykker ikke en samling i klassisk forstand.

Disse smykker er indkøbt til at blive lånt ud og blive båret af mange forskellige mennesker, som en del af Kunstfondens særlige udlånsordning for smykker. Statens Kunstfond har til opgave at fremme kunsten. Et af midlerne til at opnå dette mål er at indkøbe og udlåne kunst, herunder også smykkekunst. Fordi smykker fungerer, når de optræder på en krop, udlånes smykkerne direkte til borgere, som har en offentlig optræden.

Antallet af smykker stiger løbende, i takt med at det siddende Legat-udvalg for Kunsthåndværk og Design i Statens Kunstfond indkøber nye smykker. Udvalget har til opgave at indkøbe kunsthåndværk og design, som udlånes til offentlige institutioner for at gøre kunst af høj kvalitet tilgængelig for så mange som muligt.

I det følgende kan du finde en kort vejledning til, hvordan du låner et smykke og bliver smykkeambassadør for en dag. Du kan også lære mere om smykkeordningen og ikke mindst hente inspiration i et tematisk udvalg af smykker.

Helen Clara Hemsley
Found on the Floor - 2013

SMYKKER TIL LÅNS

Smykker skal bæres på kroppen for at komme til deres ret.

Derfor kan alle borgere med en aktiv rolle i en offentlig begivenhed låne et smykke af Statens Kunstfond.

Med det enkle greb opnås mange ting på én gang:

- Dansk smykkekunst kommer ud i verden og bliver oplevet af mange flere.
- De mange, der møder smykkerne får anledning til at lære danske smykkekunstneres arbejde bedre at kende.
- Smykkerne vises i mange forskellige sammenhænge og demonstrerer hvor mange udtryk, betydninger og muligheder smykkekonsten har.
- Smykkerne inviterer til samtaler: *Hvad er det lavet af? Af hvem?*

Hvad handler det om? Hvorfor har du valgt netop dette smykke til anledningen?

Statens Kunstfonds samling af smykker er med andre ord et smykkebibliotek. Og dermed en helt særlig mulighed for at komme i nærkontakt med dansk smykkekunst.

Da udlånsordningen blev etableret i 2007, annoncerede Statens Kunstfond det med ordene:

”Smykkerne har tidligere været opbevaret i magasiner, men vil nu udfylde deres oprindelige bestemmelse: At komme ud i verden og blive båret af kvinder og mænd.”

Det er et særsyn at have en samling af moderne smykkekunst, som udlånes til borgerne. I både indland og udland vækker det opsigt, især på grund af den tillid, der er en

Pernille Mouritzen

Den arabiske have - paradisering på jord - 2008

forudsætning for, at ordningen kan fungere.

Man behøver ikke være berømt eller prominent i det danske samfund for at låne smykker fra Statens Kunsthåndværkssamfund. Man skal blot have en aktiv rolle i en officiel eller offentlig begivenhed.

Smykket sendes til eller afhentes af låneren, som returnerer det inden for en måned.

At låne et smykke og bære det offentligt kræver således ikke andet end nysgerrighed og glæde ved tingene. Når du låner et smykke, påtager du dig rollen som ambassadør for dansk smykkekunst. Som låner forventes du at kunne fortælle om smykket, dele hvem kunstneren er og måske bruge smykket aktivt i samtaler. Hermed er du med til at formidle dansk smykkekunst og give flere adgang til at opleve den.

SÅDAN LÅNER DU ET SMYKKE

Alle med en aktiv rolle ved en offentlig eller officiel begivenhed kan låne et smykke. Begivenhederne kan for eksempel være arrangementer i forbindelse med åbninger, foredrag, oplæsninger, koncerter, interviews, officielle arrangementer såsom statsbesøg, gallamiddage eller prisoverrækkelser. Smykkerne kan også lånes til photoshoots, film- og TV-optagelser.

En aktiv rolle kan være:

- At holde en tale ved et offentligt arrangement eller på en konference.
- At repræsentere Danmark ved et arrangement i udlandet.
- At åbne en udstilling, både som kunstner, leder af udstillingsstedet eller som kurator.
- At deltage ved en prisoverrækkelse, både som modtager eller tildeler.
- At optræde ved en offentlig koncert, oplæsning eller forelæsning.
- At forsvare en Ph.d- eller doktorafhandling.
- At fejre en premiere på en film eller scenekunst, som man har en central rolle i.
- At deltage i en offentlig begivenhed som medlem af Folketinget, byråd og regionsråd interesseorganisation eller som, minister og lignende.

Hvordan ansøger man om at låne et smykke?

- 1 Se alle smykker på kunst.dk, og beslut hvilke smykker du kunne tænke dig at låne.
- 2 Anmod om at låne et eller flere smykker ved at trykke på "Lån et smykke", og udfyld ansøgningsblanketten.
- 3 Afhent smykkerne eller få dem tilsendt som pakke.
- 4 Smykkerne bæres til begivenheden. Sørg for at vide, hvem kunstneren er, og hvad smykkets titel og materiale er, så du kan svare på spørgsmål og være smykkekonsts ambassadør til begivenheden. Måske har du også selv en helt særlig grund til at bære smykket til den begivenhed og kan bruge smykket som samtalestarter.

Kasia Gasparski
Pippi's Choice - 2008

Ole Bent Petersen
Bøjle - 1987

Josephine Winther
Rubyfruits, collier - 2003

Torben Hardenberg
Nine Eleven - 2002

ET STYKKE DANSK SMYKKEHISTORIE

Smykker har i årtusinder fungeret som kommunikationsform og dekoration af kroppen. Først smykkede man sig med snore og muslingeskaller, siden med ædle metaller og sten, og i dag med smykker med en stor variation i materialer og udsagn.

Smykkekunsten såvel som brugen af smykker er fortsat i bevægelse. Det afspejles også i Statens Kunstfonds smykker. Smykkerne er indkøbt siden 1978, og dækker dermed en periode med bred kunstnerisk udvikling af kunstformen.

Statens Kunstfonds Legatudvalg for Kunsthåndværk og Design, som har til opgave at indkøbe kunsthåndværk og design af høj kvalitet, udskiftes hvert fjerde år. Hvert udvalg beslutter hvilke værker, herunder smykker, der indkøbes i udvalgets periode. I nogle tilfælde er der købt værker af samme smykkekunstner over tid, så en

kunstner er repræsenteret med flere værker fra forskellige perioder.

Det særlige ved smykker som kunstform er dynamikken mellem smykket, kunstneren, bæreren og beskueren. Betydningen af smykket bliver til i en samtale med eller uden ord mellem disse. Smykkerne i Statens Kunstfonds samling er indkøbt med denne samtale eller brugssituation for øje.

Kunstfondens samling af smykker rummer mange forskellige typer af smykker med forskellige kunstneriske intentioner og udtryk, og de kan bruges af alle på tværs af køn og alder. Som låner afgør du selv, hvilke smykker, du ønsker at bære. Måske kan et lån være anledning til at prøve noget nyt?

Når du låner et smykke, giver du din egen betydning til det, og tilføjer et kapitel mere til smykkets historie.

Du kan vælge at bruge et smykke aktivt som et kommunikationsredskab i en specifik situation. Og du kan vælge om dit smykke skal være diskret eller om det skal gøre tydeligt opmærksom på sig selv.

Afhængig af anledningen kan samme smykke skifte betydning og åbne for forskellige samtaler. Et armbånd skabt af en salmebog får måske en anden betydning, når det bæres af en sanger, end når samme smykke bæres af en genbrugsaktivist.

Her følger en udvalgt række af mini-portrætter af låneordningens smykker. Du kan læse nogle af historierne, som smykkerne bærer med sig fra kunstnerens hånd, inden du som låner føjer din historie til.

Kasia Gasparski
Daisy and Her Dilemma - 2019

Ole Bent Petersen
Fribillet - 1992

SAMTALESTARTERE

Begrebet ”konversationsstykke” dækker over et usædvanligt objekt, som stimulerer samtale. Mange af Kunstfondens indkøbte smykker kalder på samtale – også de svære.

Kasia Gasparskis *Daisy* fra 2019

Kasia Gasparskis tre versioner af brocherne *Daisy* genfortæller det velkendte margueritsmykke, men udvider den danske historie til hele den globale scene. Det lille nationale ikon har fået nye kulører, som refererer til FN's verdensmålsplan, hvor hvert af verdensmålene har fået en farve.

I én version, *Daisy Saves the World*, kredser kronbladene om jordkloden, mens *Daisy Saves Everyone* i stedet har et hulrum som midte, hvor man i tankerne kan placere hvad man vil. Den tredje version, *Daisy and Her Dilemma*, henviser med sin midte i guld til det faktum, at meget af verdens guld stammer fra produktion, der ikke lever op til verdensmålene.

Kasia Gasparski

Daisy Saves the World – 2019

Daisy Saves Everyone – 2019

Daisy and Her Dilemma – 2019

Kim Bucks *Crossing Borders* fra 2017

Kim Bucks serie af halssmykker, *Crossing Borders*, er minimalistisk, men tiltrækker sig alligevel opmærksomhed. En helt enkel rundet form i aluminium, båret af en rød, blå eller orange snor med en titel, der antyder at noget mere er på spil.

Materialet aluminium kommer fra omsmeltede øldåser, nærmere bestemt fra øl indkøbt i Tyskland. Tager man tyske øldåser med hjem, kan de ikke indleveres som pant i Danmark. Ved at krydse grænsen bliver de hjemløse.

Kim Buck forklarer: "Pantsystemet, som er et ganske enkelt system, der sikrer, at materialer eller emballage bliver genbrugt, bryder sammen når man krydser grænsen. Den gode intention overlever ikke et grænsekryds i EU. Jeg forsøger at bruge øldåserne som symbol på alle de gode intentioner, der ligesom pantsystemet bryder sammen, når man krydser grænserne i Europa."

Kim Buck
Crossing Borders - 2017

Felix Bresler

At rejse er at overleve – 2023

Kunstneren bruger hverdagslige materialer til at pege på aktuelle samfundsudfordringer:

”At mine smykker har en direkte reference til hvad der sker omkring mig, er en vigtig del af mit arbejde og min inspiration i de senere år. Disse vedhæng er lavet i forlængelse af det der senere er blevet kaldt ”flygtningekrisen” hvor syriske flygtninge strømmede til EU og alle vores indbyrdes aftaler i EU brød sammen.”

Felix Breslers

At rejse er at overleve fra 2023

Brochen i 18 karat gult guld illustrerer en redningskrans med ventil i 18 karat hvidguld. På bagsiden er den skarpe nål faretruende tæt på redningskransen og viser, hvor let opdriften kan punktere. Selvom smykkets motiv er helt klart formidlet af guldsmeden, tilbyder Felix Bresler også bæreren en rolle at spille. Med titlen, som omskriver det kendte mundheld ”at rejse er at leve” til ”at rejse er at overleve,” har bæreren mulighed for at bruge brochen til at indlede samtaler om klimakrise og flygtninge, håb og redning.

Marie-Louise Kristensens
Der er ikke fejlet noget ind
under gulvtæppet fra 2008

Umiddelbart ser det ud, som om man har fastgjort et lille tæppe på brystet, når man bærer Marie-Louise Kristensens broche, *Der er ikke fejlet noget ind under gulvtæppet*. En snip af tæppet falder frem og afslører noget af bagsiden, hvor der gemmer sig påsyede diamanter og safirer.

Kunstneren bruger ofte fortællende elementer i sine smykker og deres titler for derigennem at tage fat på større eksistentielle og samfundskritiske spørgsmål. Hun siger selv om smykket:

”Brochen, *Der er ikke fejlet noget ind under gulvtæppet* [...] refererer til hvad daværende statsminister Poul Schlüter sagde om Tamilsagen til folketinget den 25. april 1989. I virkeligheden var der jo fejlet rimelig meget ind under gulvtæppet, og det er der også i denne broches tilfælde.”

Marie-Louise Kristensen

Der er ikke fejlet noget ind under gulvtæppet - 2008

PERSONLIGE OG FÆLLES MINDER

De fleste kender til at bære et minde om en person eller begivenhed i form af et smykke. Denne funktion som erindringskapsel kan smykkekunstnere også udnytte i deres bærbare værker.

Kim Bucks *Daisy, Frit efter Niels Heidenreich* fra 2007

Brudstykker af det klassiske margueritsmykke er blevet indstøbt i tyk akryl i Kim Bucks halssmykke *Daisy, Frit efter Niels Heidenreich*. Titlen henryder til den forgældede guldsmed Heidenreich, som i 1802 stjal og omsmeltede guldhornene. Her er der nemlig også tale om en form for omsmeltning af margueritsmykket, et af de mest velkendte og udbredte danske smykker.

Margueritsmykket blev oprindeligt lanceret kort efter den lille prinsesse Margrethes fødsel i 1940, og under den tyske besættelse blev det et diskret symbol på modstand. I forgyldt sølv og emalje mimerede det populære smykke den kostbare

margueritbroche, dækket med små
diamanter, som prinsesse Ingrid
ved sit bryllup i 1935 havde fået i
gave til minde om sin mor prinsesse
Margareta af Connaught. Det var
hende, den nyfødte prinsesse blev
opkaldt efter i 1940 – og hun fik også
hendes kælenavn: Daisy.

Kim Buck tager den populære margue-
rit under behandling ved at bryde den
op i fire dele og på den måde sløre
den, på én gang kritisk og legende.

Kim Buck

Daisy, Frit efter Niels Heidenreich - 2007

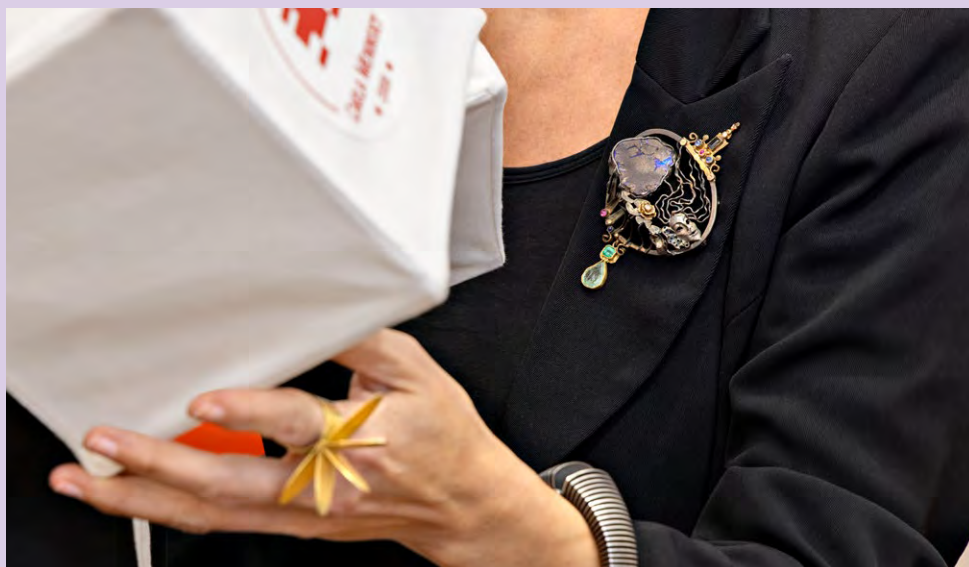
Torben Hardenbergs *Ophelia* fra 1982 og *Nine Eleven* fra 2002

Torben Hardenbergs *Ophelia* broche genfortæller tragedien om Ofelia, Hamlets ulykkelige forlovede. Kender man historien, ser man måske de ildevarslende bølger på vandet, åkanterne og det flydende ansigt. Smykket henviser både til Shakespeare og til kunstens mange fremstillinger af scenen – ikke mindst i malerier.

Brochen *Nine Eleven* fortæller en helt anden historie, der er faktuel, men også tragisk.

Titlen, *Nine Eleven*, afslører at brochen henviser til dagen for terrorangrebet den 11. september 2001, hvor tusindvis af mennesker mistede livet, da World Trade Centers to tårne i New York styrtede sammen. En lille rosenslebet diamant synes at kigge ud fra et vindue i et stort sort felt (se smykket på side 10).

Torben Hardenberg skaber alle sine unikasmykker i hånden, og trækker på et dybt reservoir af fagets ældgamle teknikker og stilhistorie.

Per Suntum
Ring 21 – 1994

Karen Ihle og Jens Eliassen
Armring nr. 4 – 1994

Torben Hardenberg
Ophelia – 1982

Mette Saabyes *The Benefits of Pickiness* fra 2020

Først drager guldets, størrelsen og formen på det store, ovale guldvedhæng i Mette Saabyes *The Benefits of Pickiness*. Men den sansepirrende fortælling bag glemmer man sidst.

Smykket stammer fra en gruppeudstilling og en række performances med titlen *Echoes of a Meal*, hvor Mette Saabye, Helen Clara Hemsley, Janne Krogh Hansen og Josefine Rønsholt Smith dækkede et bord med smykker, der handlede om minder fra fælles måltider.

Denne halskæde er en fremkaldelse af et af kunstnerens egne minder, hvor hun som barn nød fordelene ved at være kræsen, ved at få lov at udhule et brød med fingrene og fylde sig med den bløde indmad.

Udstillingen formidlede, hvordan både skabelsen af smykker og tilberedningen af et måltid deler en intens brug af sanserne, idet smykker og mad skabes og bruges af kroppen.

Mette Vivelsted
Vase armbånd - 2000

Mette Saabye
The Benefits of Pickiness - 2020

Annette Dams *Hang-Ups* fra 2012

Brochen *Hang-Ups* er ved at smelte, samtidig med at den tilbyder en knage, man kan hænge noget på.

”Smykket drypper – det er i gang med at smelte, at gå i opløsning.

Personlig prøver jeg at lade en tilsvarende proces ske med mine egne hang-ups,” forklarer Annette Dam med en henvisning til når man hænger sig fast i noget og har svært ved at slippe det.

Annette Dam
Hang-ups - 2012

HISTORISKE MATERIALER

Materialer som ædelmetaller, guld og sølv, men også organiske materialer som hår og perler har historisk set været foretrukne materialer i smykker. De næsten uforgængelige materialer bliver genopfundet i nye former og designs igen og igen.

Anette Kræn
Broche - 1989

Henning Koppels

Armlænke Model 1947 fra 1978

Henning Koppels armlænke har store, abstrakte led i sterlingsølv – og er typisk for smykkekunstens nye formsprog midt i 1900-tallet og for den forkærlighed for sølv som Georg Jensen allerede indvarslede i begyndelsen af århundredet. Midt i århundredet, da den danske modernisme også slog igennem i smykkekunsten, blev sølvets muligheder udfoldet i sølvsmedjen med Henning Koppel blandt de toneangivende designere. I dag er materialet sølv, og den modernistiske formgivning, fortsat et vigtigt udgangspunkt for mange danske smykkedesignere. Armlænken er skulpturel og deler sit enkle, organiske formsprog med samtidens ikoniserede møbler af Arne Jacobsen og skulpturer af Henry Moore og Jean Arp.

Henning Koppel
Armlænke Model 1947 – 1978

Janne Krogh Hansens

Plantet form, 1 fra 2022

Sølvet går igen i et nyere smykke af Janne Krogh Hansen, som arbejder mere direkte med det organiske. Halssmykket består af tilsyneladende bløde elementer, der ligner blade eller plantedele. *Plantet form, 1* er en del af en serie, som blev skabt til gruppeudstillingen *HEJ SKOV!* i Dyrehavehuset, hvor alle værker var inspireret af japansk skovterapi, Shinrin-Yoku eller "skovbad". Janne Krogh Hansen fortæller om processen:

"I mit arbejde med smykkerne har jeg forsøgt at "plukke" formen i mig selv omgivet af skov. Processen har været et forsøg på at give slip og være natur; at være i roen med åbne sanser og i nær forbindelse – også rent fysisk – med naturen omkring mig. Efter formning af den rå bivoks, har jeg siddet med de helt små guldsmedeværktøjer og kontinuerligt snittet struktur i fladerne som en form for meditativ repetition."

Efterfølgende har Janne Krogh Hansen omsat de bløde former til sølv ved at støbe dem. Bladene er trukket på en vokset hørsnor, og knudeenderne stritter. Sølvet er vendt tilbage til naturens verden.

Janne Krogh Hansen
Plantet form, 1 - 2022

Anette Kræns *Sølvbroche* fra 1989 og *Armring* fra 2005

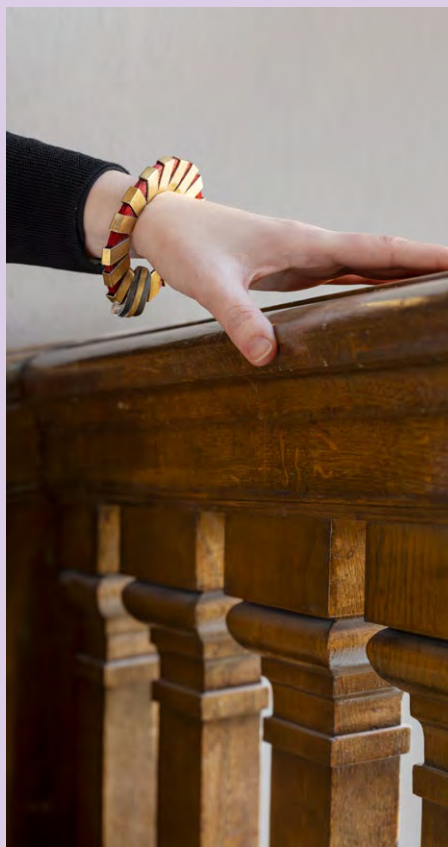
Anette Kræns *Sølvbroche* har en lille indsat vifte i foldet papir – og man kan skifte mellem flere farver (se smykket på side 25). Papir har været et sjældent materiale i smykkernes verden. Her bliver det bløde og forgængelige papir et modspil til det hårde metal.

Hestehår er i århundreder blevet brugt til pensler, buer til strygeinstrumenter, møbelbetræk og krølhår til møbelpolstring. Anette Kræn kombinerer de bløde og bøjelige hestehår med guld og sølv i sine smykker.

”At bruge et mere stofligt materiale og få det optisk til at arbejde sammen med et ædelt metals hårdhed – det er stadig en udfordring for mig,” har hun selv sagt om smykkerne.

Hendes armring i rødfarvede hestehår omviklet med guldstrimler spiller på materialernes lange historie. Hun har ladet fortællingerne om guld, sølv og platin føre hende gennem verdenshistorien, hvor de ædle metaller

engang både var krigsbytte og herskersymboler. Det var Alexander den Store, som for mere end 2000 år siden begyndte at betale sine soldater med guld og sølv, og på den måde var med til at gøre ædle metaller til allemændseje. Det røde armbånd er en hilsen til Alexander.

Anette Kræn
Armring – 2005

Anna Friberg
Flow Necklace - 2023

Anna Fribergs

Flow Necklace fra 2023

Den lette halskæde er sammensat af 17 ovale elementer af udsavet horn og 14 karat guldtråd. Smykket er skabt af naturens materialer, designet med inspiration fra naturens former og med omtanke for vores påvirkning af naturen. Designer Anna Friberg har udviklet en teknik, hvor hun gennem opvarmning af hornpladerne gør det muligt at indkapsle og fastholde guldtråden uden brug af lim. Hornelementerne får et buk, som et blad på en gren, og materialerne holder hinanden i hånden. Men idet materialerne også kan skilles ad, svarer det på et af tidens helt store udfordringer med blandede materialer: For at kunne genanvende skal vi kunne skille materialer ad.

Agnete Dinesen
Ring - 1997

Agnete Dinesens Ring fra 1997

Agnete Dinesen har givet stenene hovedrollen i sine smykker. Stenene er dog ikke diamanter og de kendte smykkesten, men sten, der i Danmark er så velkendte, at de i dagligdagen ikke får navn: porfyr, kvarts, sten fra de hjemlige marker og strande, iblandet rav, sågar flaskeglas. Med slibning blotter Agnete Dinesen den ru markstens indre skønhed og giver den en ny form, så den kan indgå i en kæde med andre sten eller danne en spændstig form på en ring eller som broche. Med enkle fatninger i ædelmetaller understøtter hun den skulpturelle formgivning af stenene og giver dem smykkekarakter.

MATERIALER MED EN HISTORIE

Samtidens smykkekunstnere anvender nye materialetyper og genbrug af materialer, som allerede bærer historier med sig og bidrager til smykkets betydninger.

Pernille Mouritzens

Hverdagsmønstre fra 2009

At blande noget kostbart med noget helt hverdagsnært er ideen bag hals-smykket *Hverdagsmønstre*. Smykket består af klynger af fine sten, der som ukurante perler på en snor krammer en strimmel viskestykke med de velkendte køkkenblå tern på hvid bund, og dermed danner en halskæde, der kan bindes i nakken.

”Her leger jeg med tanken om, at vi bevæger os rundt i ring mellem fixpunkter i hverdagen – noget vi forhåbentligt værdsætter lige så meget som ædelsten, og som funkler, glimter og lokker os hjem og rundt i ring. Det er en Dan Turèlls’k hyldest til hverdagen,” forklarer Pernille Mouritzen.

Camilla Prasch
Bündchenkette – 2018

Camilla Praschs

Bündchenkette fra 2018

Smykkerne *Bündchenkette* kan tages på som tøj; man kan enten bære dem som en slags cardigan rundt om kroppen eller drapere dem om halsen som et halssmykke.

Det skæve, det bortkastede og det ødelagte har smykkekunstner Camilla Praschs opmærksomhed. En trøje giver hun nyt liv som et halssmykke. Værket er skabt ud fra en gammel cardigan, hvis knaplukninger og ribkanter er klippet af. De mest robuste dele af den brugte cardigan bevares og fremhæves med smykkeglans, idet de er bemalet med metallisk maling. Camilla Prasch arbejder konceptuelt med sine værker og fortæller selv: ”Jeg er fascineret af det rum, som opstår mellem smykker og beklædning. Hvornår går et stykke tøj fra at være beklædning til at være et smykke?”

Maja Røhl
Sangene fra Bjergene II – 2020

Maja Røhls

***Sange fra bjergene II* fra 2020**

Sange fra bjergene II er titlen på Maja Røhls armsmykke, og smykket har dermed fået navn efter sit materiale og sit motiv. Kunstneren har konstrueret smykket ved at skære i brugte norske salmebøger, så siderne på den udfoldede bog danner takker som en bjergryg. Når smykket ligger på bordet danner det en mørk bjergrig horisontlinje. Når smykket foldes om armen aner man mellem de knitrede sider de sangtekster, som mange ukendte fingre er løbet henover og nu forstummede stemmer har sunget.

Tinne Delfs og Mette Olsen
Grundlovspærlerne – 2023

Tinne Delfs og Mette Olsens

***Grundlovspærlerne* fra 2023**

Halssmykkets 115 perler er formet af et eksemplar af Grundloven, som er findelt, kogt, blendet og håndrullet til perleformede kugler. Perlerne er udboret, bestrøget og lakeret, så de får en blød og mat glød. Omsat til en halskæde kan Grundloven bæres med lige ret af alle. Også dem, som normalt ikke føler sig inkluderet i det nationale fællesskab. Med *Grundlovspærlerne* viser Tinne Delfs og Mette Olsen, hvordan smykker er velegnede til at åbne demokratiske samtaler og stille kritiske spørgsmål.

KONTROL OG TILFÆLDIGHED

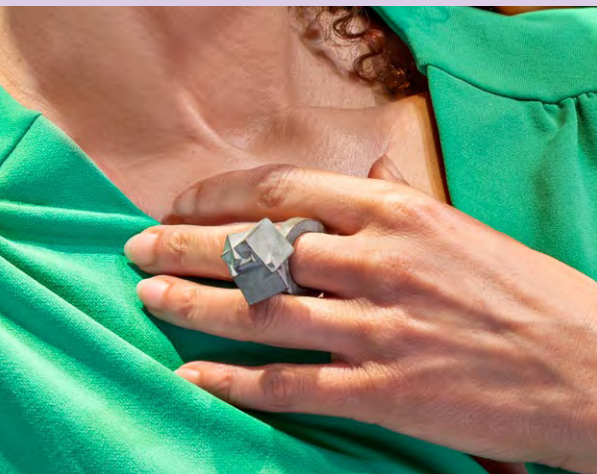
De teknikker, som guldsmeden og smykkekunstneren behersker, kan udnyttes til at forme smykker med både kontrol og tilfældighed.

Mareike Kanafanis

***Polytope* fra 2013**

En polytop er en geometrisk figur, som er sammensat af flere komplekse former. Når beton størkner, krystalliserer materialet i bittesmå polytope. De tusindvis af krystaller påvirker hinanden og tilpasser deres form til hinanden.

Denne viden om betonens egenskaber ligger bag Mareike Kanafanis serie af ringe med titlen *Polytope*. Hun har forstørret polytopernes form og støbt dem i beton, så betonen giver et helt andet indtryk, end når den optræder i mere anonymiseret form i den grå bygningsmasse.

Mareike Kanafani
Polytope #3G - 2013

Malene Kastaljes *Ingen vidste, hvornår det ville ske* fra 2015

Malene Kastaljes ring kan se ud, som om den er hentet op fra havets dyb, efter vand og havvæsner har bearbejdet den. Men faktisk er ringen skabt af silikone og tørpigmenter.

Den er til gengæld inspireret af ting, der vokser vildt, fortæller Malene Kastalje: "Jeg plukker gevækster fra forladte hjørner, koger og opløser, lægger nye dele til, samler og tørrer. Fejl sniger sig ind, og lægger sig som små lommer af virkelighed." Ringens titel, *Ingen vidste, hvornår det ville ske*, antyder netop denne kreative tilfældighed som er indfanget i ringen.

Malene Kastalje

Ingen vidste, hvornår det ville ske - 2015

Kaori Juzu
Not Me, but Storyteller 03 - 2018

Kaori Juzu
SUCH AS #1 - 2018

**Kaori Juzus *Not Me, but Storyteller*
03 fra 2011 og *SUCH AS #1* fra 2018**

Kaori Juzu arbejder eksplorativt med de effekter emalje, kan opnå på flader af kobber og sølv. Emalje består af pulveriseret farvet glas, som kunstneren fordeler og smelter. Med sin egen forfinede teknik giver Kaori Juzu metallets overflade tekstur, farve og mathed, der ser ud som om, det er groet frem gennem uendelige tiders påvirkning af naturens kræfter.

”Form og overflade skal smelte sammen” forklarer Kaori Juzu. Hun anvender adskillige lag af emalje for at forstærke udtrykket og for at give formen dybde.

Kaori Juzu beskriver den kunstneriske proces i poetiske vendinger:

”Jeg tilstræber at arbejde alene for inspirationens skyld – før sindet går i gang med at æde lykken ved inspirationen op. Dét at kreere smykker er en fuldstændig åben proces, hvor former, farver og størrelser mødes og interagerer med hinanden. Der er en konstant dialog i gang mellem hånd, metal og emalje. Lag af farver bygger sig op i denne intense proces, lige indtil det der specielle øjeblik: som når månens skær reflekteres i vand – blødt opløftende, afklaret, dæmpet, men stærkt nok til at have fået skabt et liv, en form. Så er det ikke ”jeg” længere.”

Karen Ihle og Jens Eliasen
Ring 49 – 1994

Karen Ihle og Jens Eliasens

Ring 49 nr. 4 fra 1994

Formsproget er robust og præcist, nærmest maskinelt. Lys og skygge spiller gennem de lange riller i Karen Ihle og Jens Eliasens ring. Når den sættes på fingeren, lægger rillerne sig hen over håndryggen.

”Vi er dybt optaget af den rene form og det enklest mulige udtryk for denne form, og vi arbejder altid med at få lys og skygge til at være medspillere i vores værker, der derved får en markant og tydelig transparens,” har de to guldsmede selv forklaret.

Formen er både skarp og industriel, let og præcis, så det kan være svært at tro, at det er frembragt af et gammelt håndværk.

IDENTITET OG LEG MED UDTRYKKET

Antropologer bruger arkæologiske fund af smykker til at tidsfæste de første tegn på civilisation. Smykker er civilisationsmarkører, fordi de bruges til at kommunikere tilhørsforhold, relationer i en gruppe og personlig identitet. Fra de ældste halskæder af sneglehuse til samtidens dekonstruerede medaljer.

Helle Bjerrums *Medalje, Frimodig, Fravær* fra 2011

Medaljer sætter man på brystet af dem, som har gjort noget særligt, og som man vil fremhæve i fællesskabet. Medalje betyder "en lille mønt" og forventes at være en tydelig, fysisk manifestation af en fortjeneste eller rang.

Helle Bjerrum foreslår at tegne en medalje på brystets bare hud. Hun leverer en lille skabelon i sølv, som kan trykkes mod huden, så man kan tegne igennem den. Alle kan tegne sig en medalje – og så mange de vill

Eller måske kan man reflektere over medaljen ved at opleve dens fravær? En anden af Bjerrums medaljer viser blot omridset af en medalje, skåret ud i en rektangulær broche i sølv.

Helle Bjerrum
Medalje, Frimodig, Fravær - 2011

Irene Griegsts *Butterfly* fra 1981

Til de mest formelle dresscodes for herrer hører en butterfly. Irene Griegsts *Butterfly* er af guld foldet i skarpe plisseringer. Smykkets formsprog leger med ordets dobbelte betydning, idet det minder om stiliserede sommerfuglevinger. Som smykke kan butterflyen bæres af alle køn og 'flyve' ud af den traditionelle herregarderobe.

Christina Bizzaros***Wife Beater* fra 2008**

Christina Bizzarro lader stereotypiske billeder på køn og social status støde sammen ved at montere en hvid perlekæde på en undertrøje. Arbejderklassens herreundertrøje og den nydelige perlekæde forenes i *Wife Beater*. Titlen er slang for den type undertrøje, som Marlon Brando gjorde berømt i filmen *A Streetcar Named Desire*. Her spillede han – iført undertrøjen – den fortrukne Stanley Kowalski, der banker sin kone.

”Mine værker er som regel en blanding af tekstil- og smykkekomponenter. De stiller ofte spørgsmål til de gængse opfattelser af køn og status, og tager udgangspunkt i klassikere inden for beklædnings- og smykkefeltet.”, forklarer Bizzarro selv.

Irene Griegst
Butterfly - 1981

Per Suntum
Ring 21 - 1994

Christina Bizarro
Wife Beater - 2008

Annette Dams

Environmental Genes fra 2012

Brochen Environmental Genes er en rangle-elefantfod med grønt ordensbånd som refererer til Elefantordenen – den ældste og fineste kongelige ridderorden, som uddeles af kongehuset primært til kongelige og statsorverhoveder.

I Annette Dams udgave består ordenen blandt andet af dele af en baby-rangle og koraller sat sammen, så de ligner en DNA-streng. Den hentyder

både til den genetiske arvmasse, men måske også til en anden værdi end den status, der følger med at modtage en orden fra Kongehuset. Eksempelvis værdien af andre arter, og hvordan vi alle sammen kan betragtes som genetisk ligeværdige arter, når først vores miljø og habitat trues.

Brochen er skabt som del af smykkeserien *Mind Your Values*. Værdi er i en smykkekontekst ofte knyttet til økonomisk værdi og dyrebare ædle materialer, men her interesserer kunstneren sig for immaterielle værdier.

Annette Dam
Environmental Genes – 2012

KROP OG BEVÆGELSE

Der er smykker, der kan bæres på hovedet, draperes på tøjet, monteres på ryggen; samt smykker, der former sig efter kroppen eller former kroppens bevægelser.

Camilla Praschs

Verlängert Fünf fra 2005

Smykket *Verlängert Fünf* er et universalsmykke – det kan bæres om halsen, vikles om håndleddet, monteres på en lille ring på en finger eller måske bæres i håret?

Materialet er en ydmyg nylontråd og små tryklåse, men effekten er slående. ”Man vil højst sandsynligt bevæge sig anderledes, når man bærer dette

smykke” siger kunstneren Camilla Prasch, der arbejder bevidst med samspillet mellem krop og smykke.

Båret som ring hænger smykket fra fingeren til en halv meter under hånden, som en havplante eller en guirlande. Det kræver konstant opmærksomhed og en løftet hånd, der bærer smykket svævende frem i rummet, hvis man skal undgå at falde i det.

Karen Fly Melander
Vildskud – 2012

Karen Fly Melanders

***Vildskud* fra 2012**

Sorte ferskvandsperler er trukket på perlesilke og synes at vokse vildt ud fra en knoppet broche. Kæden er ikke kun en halskæde, men også en broche, der gør det muligt at drapere kæden på kroppen, som man ønsker. Smykket *Vildskud* finder først sin form, når bæreren vælger, hvordan smykket skal bæres på kroppen.

Margaret Bridgwaters

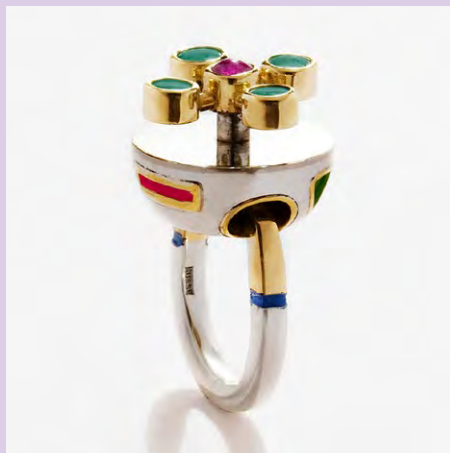
***Light* fra 2000**

Margaret Bridgwaters ringe svæver over hånden. Den fineste, letteste silkechifon er blevet til små flader, der er monteret på tynde nylonstilke. Chiffoncirklerne står ret op som mælkebøttefrø, før de letter fra blomsterknoppen.

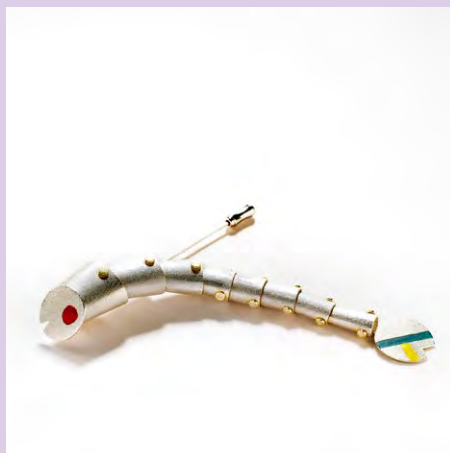
Når man bærer ringen, fylder man på en ny måde i rummet. Ens hånd er pludselig dramatisk til stede, og det er som om noget er vokset ud af den. Noget, som duver blødt og har sit eget liv.

Margaret Bridgwater
Light - 2000

Peder Musse, Den roterende narcissist – 2004

Peder Musse, Sardin – 2005

Peder Musse, Raslevogn – 2001

Peder Musses

Den roterende narcissist fra 2004,
Sardin fra 2005, *Raslevogn* fra 2001
og *Paraboler* fra 2001

Gevind, møtrikker og aksler gør
Peder Musses smykker dynamiske.
De har små propeller med indlagte
ædelsten og andre bevægelige dele,
mekanik i guld og sølv.

Smykkerne er skabt til at blive set fra
alle sider. De er ofte bemalet med
farver, som fremhæver det legende
og snurrige, ligesom smykkernes tit-
ler: *Den roterende narcissist*, *Sardin*,
Raslevogn og *Paraboler*.

De kinetiske smykker udvider spille-
rummet: fra at være passive ting, som
vi bærer, bliver smykkerne her til små
aktører, som rører på sig og indbyder
til bevægelse og opmærksomhed.

Peder Musse
Paraboler - 2001

DISKRET ELLER DRAMATISK

Nogle smykker i ordningen larmer og påkalder sig opmærksomhed fra lang afstand. Andre kræver nærvær og tid, før detaljerne viser sig.

Per Suntum
The Moon... Snow's Only Companion – 2005

Per Suntums

Rubedo fra 2019 og *The Moon...*

Snow's Only Companion fra 2005

Alabast, koral og forgyldt bronze – der er noget mytologisk over Per Suntums valg af materialer, og hans smykker ser ofte arkaiske ud, som om de er fundet frem fra fortidens skatkamre.

Den røde broche *Rubedo* består af rekonstrueret koral og er del af en serie af smykker inspireret af alkymi (se smykket på side 52). *Rubedo* symboliserer i alkymien den højeste viden og evig genfødsel, og dens symbol er fugl Fønix. Andre af Suntums smykker er endnu mere enkle i udtrykket, eksempelvis brochen med den poetiske titel *The Moon... Snow's Only Companion*, som er en hvid semitransparent skive alabast omkranset af en rustik guldramme.

Gerda + Nicolai Monies

Halskæde – 2006

Per Suntutum

Rubedo – 2019

Alle de organiske former og teksturer peger tilbage på naturen, men også på et slags fælles poetisk univers for Per Suntutums smykker. Suntutum går i sine smykker i dybden med detaljer fra naturen såsom de former, vinden laver i sandet eller de spor, der af-sættes i jorden.

Tina Richters *Purple Reign* fra 2019

Purple Reign er en guldring med en ametyst, der kan få ekstra volumen med en stor ekstra krave af lilla nylon, der er 3D-printet.

”Her ville jeg vise, hvad guldsmedebordet og 3D-teknologien kan – og ikke mindst i kombinationen af de to håndværk,” siger Tina Richter, som har skabt ringen.

Udover den enkle og den pompøse kravebesatte version af ringen, kan ametysten også mangedobles med yderligere en krans af sten, der alternativt kan bruges som broche.

Peder Musse

Halskrave – 1998

Tine Richter

Purple Reign – 2019

Ninna Yorks *La Petite Mort* fra 2022

Ninna York har skabt hovedsmykket *La Petite Mort* til gruppeudstillingen *Silver Tales* med smykker inspireret af Karen Blixen. Smykket er et iøjnefaldende skue af 1.000 gram sterlingsølv og tre sølvfarvede ferskvandskulturperler.

Karen Blixens kontrastfyldte kærlighedsliv er blevet en del af mytologien om den verdensberømte forfatter. Hun led under kviksølvkure,

der skulle behandle den syfilis, hun skulle have fået af sin utro ægte-mand, og hun mistede efterfølgende sin store kærlighed i en flyulykke.

Hovedsmykkets sølv pryder og drypper ned over ansigtet som kviksølv. Titlen, som kan oversættes til "den lille død", er også dobbelttydig ved at hentyde til både orgasmens totale hengivelse, og til den faktiske død, der afbrød kærligheden i Karen Blixens skæbne.

Ninna York
La Petite Mort - 2022

Mette Saabyes

Drops of Dew fra 1996

Mette Saabyes værk *Drops of Dew* består af små stykker perlemor monteret på fjederstål, og de står som en kaskade af vanddråber ud i rummet, når man bærer smykket. Eller måske som lys reflekteret i vand (se smykket på side 70).

Inspirationen kommer blandt andet fra japansk kunst, hvor man ofte imiterer naturen med asymmetriske kompositioner, som samtidig er helt stramme.

Smykket bevæger sig sammen med én selv og går i et med kroppen – som Mette Saabye siger: ”bevægeligt og uforudsigeligt som livet selv.”

Trine Triers *Førstedame* fra 2012

Perler fra havet er som sprøjtende dråber, der plasker op fra Trine Triers ringe *Førstedame*.

Ringene er inspireret af havet og myter om havmænd, havfruer og forliste skibe. Den elastiske nylon får ædelstenene til at svæve i luften som prangende bobler. Ringene er på en gang delikate og enkle og samtidig påkalder de sig opmærksomhed, når de selvsikkert lader sig bære ind i rummet hævet over hånden.

Trine Trier
Førstedame – 2012

INSPIRATIONSGUIDE

Her finder du idéer til smykker, som kan være særligt oplagte inden for forskellige temaer eller professionelle felter. Smykker, som du måske ikke selv ville have tænkt på.

Mange smykker går på tværs af kategorierne, og kan bruges i flere sammenhænge. Og der er mange flere smykker, som kunne matche kategorierne herunder også.

Så brug guiden som inspiration, og gå selv på opdagelse.

Gitte Nygaard
DRIFT – a House for a Finger – 2023

Janne Krogh Hansen
Plantet form, 1 – 2002

Torben Hardenberg
Coup de foudre broche – 2000

Malene Kastalje
Ingen vidste, hvornår det ville ske – 2015

TEMAER

Videnskab og teknologi

Kim Buck: *Præparat*, 2007

Mareike Kanafani: *Polytope*, 2013

Karen Fly Melander: *Vildskud*, 2012

Tine Richter: *Purple Reign*, 2019

Kaori Juzu: *Such As #1*, 2018

Peder Musse: *Bevægelige stave m. gevind og møtrik*, 2001

Jytte Kløve: *Möbius armring*, 1987

Annette Dam: *Environmental Genes*, 2012

Karen Ihle og Jens Eliassen: *Armring nr. 4*, 1994

Politik og diplomati

Helle Bjerrum: *Medalje, Frimodig, Fravær*, 2011

Marie-Louise Kristensen: *Der er ikke fejlet noget ind under gulvtæppet*, 2008

Kasia Gasparski: *Daisy Saves the World*, 2019

Kim Buck: *Crossing Borders*, 2017

Tinne Delfs og Mette Olsen: *Grundlovspærlerne*, 2023

Felix Bresler: *At rejse er at overleve*, 2023

Pernille Mouritzen: *Bush-tank*, 2011

Pernille Mouritzen: *Bush-jet*, 2011

Kim Buck
Who me? - 2021

Irene Griegst
Butterfly - 1981

Rum og bevægelse

Camilla Präsch: *Fangarm Rot 1/10*, 2003
 Rikke Borg Lauritzen: *Squiggle*, 2010
 Anne C. Manna: *Halssmykke*, 2005
 Kamilla Ruberg: *Kinetisk broche*, 2002
 Peder Musse: *Vindmølle*, 2001
 Eva Dora Lamm: *Björk halssmykke*, 2003
 Ole Bent Petersen: *Perspektiv medaljon*, 1979
 Thorkild Thøgersen: *Øreringe*, 1991

Historie og erindring

Trine Trier: *Førstedame*, 2012
 Pernille Mouritzen: *Den arabiske have - paradising på jord*, 2008
 Helen Clara Hemsley: *Found on the Floor*, 2013
 Katrine Borup: *Bispekåbe - en parafrase*, 2004
 Kasia Gasparski: *Labyrinthe d'anguien, Belgien 1776*, 2005
 Maja Røhl: *Sange fra bjergene II*, 2020
 Torben Hardenberg: *Nine Eleven*, 2002
 Mette Saabye: *Forget-me-not*, 2002
 Mette Saabye: *The Benefits of Pickiness*, 2020

Mette Saabye

The Benefits of Pickiness – 2020

Natur

Per Suntum: *Heart Burnin still Yearnin*, 2007

Kirsten Clausager: *Petal Fall / Four Seasonal Rings*, 2008

Gerda + Nicolai Monies: *Halskæde*, 2006

Irene Griegst: *Olivengren*, 2006

Irene Griegst: *Fluen*, 1985

Janne Krogh Hansen: *Plantet form, 1-4*, 2022

Birte Stenbak: *Blomsterring*, 1975

Pernille Falch Heinsen: *Botanisk Theme nó 1*, 2015

Jytte Kløve: *Tulipannål*, 2005

Agnete Dinesen: *Halssmykke*, 1992

Barndom og ungdom

Mette Saabye og Mette Vivelsted: *The Baroness Twins Betty & Betsy*, 2008

Mette Saabye: *The Puppy*, 2006

Castello Christian Hansen: *Uden titel*, 2008

Jan Lohmann: *Broche*, 1979

Ole Bent Petersen: *Drage*, 1978

Helle Løvig Espersen: *Hjertering*, 2003

Helen Clara Hemsley
Found on the Floor - 2013

Malene Kastalje
Ingen vidste, hvornår det ville ske - 2015

Magaret Bridgwater
Light - 2000

Torben Hardenberg
Coup de foudre broche - 2000

Genbrug og grøn bæredygtighed

Annette Dam: *31 Million Years AHS (after homo sapiens)*, 2023

Gitte Nygaard: *DRIFT - a House for a Finger*, 2023

Camilla Prasch: *Bündchenkette*, 2018

Helen Clara Hemsley: *Found on the Floor*, 2013

Anna Friberg: *Flow Necklace*, 2023

Peder Musse: *Vindmølle*, 2001

Identitet og fællesskab

Josefine Rønsholt Smith:

"Er det dit eget hår? Må jeg røre ved dit hår? Kan du få afro?", 2023

Mikala Naur: *Den japanske suite 2*, 1993

Ole Bent Petersen: *Fribillet broche*, 1992

Ole Bent Petersen: *Exit*, 1992

Irene Griegst: *Butterfly*, 1981

Kim Buck: *Kors i ankerkæde broche*, 2003

Helle Løvig Espersen: *Hvor var det nu jeg kom fra*, 2006

Karen Fly Melander: *Sølvring med rav, nordens guld*, 2019

Annette Dam

MORE OR LESS|perfect #11 – 2013

Smykker der fylder

Helle Bjerrum: *Vingeslag*, 1999

Camilla Prasch: *Verlængert fünf*, 2005

Camilla Prasch:

Mittendrin no. 1, Rotglühend, 2016

Ninna York: *La Petite Mort*, 2022

Josephine Winther: *Rubyfruits, collier*, 2003

Peder Musse: *Halskrave*, 1998

Kim Buck: *Svamp-O-Matic*, 1984

Se alle smykker på voreskunst.dk

Ninna York

La Petite Mort – 2022

HVEM HAR SMYKKERNE PÅ?

Mange af smykkerne i hæftet er fotograferet på krop, blandt andet af fire potentielle lånere, som venligst har stillet sig til rådighed som smykkemodeller.

Tak til alle.

Pernille Bjørn

Pernille Bjørn er professor i datalogi på Københavns Universitet og forsker i digitale teknologier til understøttelse af samarbejde. Hun holder ofte offentlige forelæsninger og oplæg på konferencer i både Danmark og udlandet, som kunne være relevante anledninger til at låne et smykke.

Laura Allen Müller

Laura Allen Müller er skuespiller og arkitekt. Hun har anledning til at låne smykker til premierer, og når hun holder foredrag i forbindelse med sit arbejde i Et Større Billede og WIFT, som begge arbejder for ligestilling og diversitet i film- og tv-branchen.

Marie Laurberg

Marie Laurberg er direktør for Copenhagen Contemporary og deltager ofte ved anledninger, hvor smykkelån er relevant. Det kan være udstillingsåbninger på CC, hvor Marie holder åbningstalen, eller ved events på de mange internationale museer og udstillingssteder, som CC samarbejder med.

Nicholas Nybro

Nicholas Nybro er blandt andet modedesigner, foredragsholder og podcastvært. Nicholas har oplagte anledninger til at låne smykker når han præsenterer kollektioner, holder foredrag eller står på scenen.

Mette Saabye
Drops of Dew - 1996

Vores smykker

- Lån af Statens Kunstfonds smykker

Udgivet af Statens Kunstfond i 2026.

ISBN 978-87-94241-10-6 (tryk)

ISBN 978-87-94241-11-3 (digital)

Redaktion: Signe Marie Jacobsen, Agnes Vilén, Caroline Eilersen, Sara Thetmark og Anni Nørskov Mørch på vegne af Statens Kunstfond.

Fotos af Dorte Krogh med undtagelse af:

S. 15. Fotograf: Kim Buck.

S. 17. Fotograf: Lene Bohn.

S. 21. Fotograf: Pernille Klemp.

S. 21, 39, 48 og 49. Fotograf: Thomas Damgaard.

S. 29. Fotograf: Robert Damisch.

S. 33. Fotograf: Anders Bach.

S. 38. Fotograf: Statens Kunstfonds arkiver.

S. 45. Fotograf: Iben Kaufmann.

Citater fra kunstnere stammer fra de oplysninger om værket, kunstnerne indsender sammen med smykket når det indkøbes til samlingen.

Se mere på kunst.dk

Om Statens Kunstfond

Statens Kunstfond er Danmarks største kunstfond. Kunstfonden støtter udviklingen af nyskabende idéer og kunstoplevelser af høj kvalitet for at gøre kunstoplevelser til en del af alle borgeres hverdag, og for at dansk kunst kan blive udbredt i udlandet og bane vejen for endnu flere talentfulde danske kunstnere.

Kunst af høj kvalitet skaber oplevelser og samtaler. Det inspirerer både børn og voksne og giver os noget at være fælles om. Det gør verden og hverdagen større.

Derfor uddeler Statens Kunstfond hvert år ca. 640 mio. kroner til kunstnere, der går nye veje. Og støtter produktion og formidling af arkitektur, billedkunst, design, film, kunsthåndværk, litteratur, musik og scenekunst.

16 kunstfaglige udvalg tildeler kunststøtten på baggrund af ansøgninger til cirka 60 forskellige puljer.

Resultaterne kan opleves hver dag i hele landet. For eksempel på spillesteder, festivaler og ude på skoler, institutioner, arbejdspladser og offentlige steder, og så selvfølgelig på landets mange små og store kulturinstitutioner.

STATENS KUNSTFOND: STØTTE